

Suvestinė redakcija nuo 2024-02-15

Įsakymas paskelbtas: TAR 2014-12-30, i. k. 2014-20895

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL RITUALINIO SKERDIMO, KONTROLĖS, MĖSOS APSKAITOS, ŽENKLINIMO IR
REALIZAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2014 m. gruodžio 29 d. Nr. 3D-1008
Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 17 straipsnio 6 dalį,

t v i r t i n u Ritualinio skerdimo, kontrolės, mėsos apskaitos, ženklavimo ir realizavimo tvarkos aprašą (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės
ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d.
įsakymu Nr. 3D-1008

RITUALINIO SKERDIMO, KONTROLĖS, MĖSOS APSKAITOS, ŽENKLINIMO IR REALIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ritualinio skerdimo, kontrolės, mėsos apskaitos, ženklavimo ir realizavimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas atsižvelgus į 2009 m. rugsėjo 24 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1099/2009 dėl žuomų gyvūnų apsaugos su visais pakeitimais bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių gyvūnų skerdimo, mėsos ženklavimo, atsekamumo ir pateikimo į rinką reikalavimus, nuostatas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

2. Tvarkos aprašo tikslas – nustatyti ritualiniam skerdimui tinkamus gyvūnų skerdimo metodus, tokio skerdimo kontrolę, ritualinio skerdimo metu paskerstų gyvūnų mėsos apskaitos, ženklavimo ir pateikimo į rinką tvarką.

3. Tvarkos aprašas taikomas skerdykloms, vykdančioms ritualinį skerdimą (toliau – skerdyklos), mėsos išpjauستymo ir perdirbimo įmonėms, kurios gamyboje naudoja ritualinio skerdimo būdu paskerstų gyvūnų mėsą (toliau – perdirbimo įmonės).

4. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Mėsa** – skerdenos, šviežia mėsa, mėsos pusgaminiai, mėsos gaminiai, subproduktai, kaip apibrėžti reglamente (EB) Nr. 853/2004.

4.2. **Ritualinis skerdimas** – gyvūno skerdimas skerdykloje laikantis religinių apeigų ir taikant teisės aktų nustatytus metodus.

4.3. Kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka reglamento (EB) Nr. 1099/2009 2 straipsnyje, 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 853/2004, nustatančio konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus su visais pakeitimais, I priede, Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme vartojamas sąvokas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

II SKYRIUS REIKALAVIMAI SKERDYKLOMS IR RITUALINIO SKERDIMO KONTROLĖ

5. Skerdykla, kurioje numatoma gyvūnus skersti taikant ritualinį skerdimą, turi atitikti reglamento (EB) Nr. 1099/2009 ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. B1-1038 „Dėl Reikalavimų skerdyklų išplanavimui, konstrukcijai ir įrangai“ nuostatas ir būti patvirtinta, kaip nustatyta Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų veterinarinio patvirtinimo ir registravimo tvarkos apraše, patvirtintame Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. B1-738 „Dėl Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų veterinarinio patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

6. Skerdykloje gyvūnų suvaržymo, svaiginimo, kraujo nuleidimo technologinis procesas turi atitikti šio Tvarkos aprašo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių skerdžiamų gyvūnų apsaugą, reikalavimus.

7. Skerdyklos atsakingi asmenys, atsižvelgdami į ritualinio skerdimo technologinį procesą, turi atitinkamai pakeisti technologinio proceso schemą ir aprašymą, nurodydami gyvūnų suvaržymo, svaiginimo, kraujo nuleidimo metodus bei papildyti standartinių veiklos procedūrų, stebėsenos procedūrų aprašus arba gerosios praktikos vadovus.

8. Skerdyklos, kurioje ketinama pradėti ritualinį skerdimą, atsakingas asmuo Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (toliau – VMVT) pateikia laisvos formos prašymą dėl ritualinio skerdimo leidimo išdavimo (toliau – prašymas). Šiame prašyme turi būti nurodyta numatomų skersti gyvūnų rūšis ir skerdyklos veterinarinio patvirtinimo numeris. Prie prašymo pridedama technologinio proceso schema ir aprašymas, kuriame turi būti nurodyti numatomi gyvūnų suvaržymo, svaiginimo, kraujo nuleidimo metodai bei standartinių veiklos procedūrų, stebėsenos procedūrų arba gerosios praktikos vadovų pakeitimai, susiję su ritualiniu skerdimu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

9. VMVT, gavusi šio Tvarkos aprašo 8 punkte nurodytą prašymą, per 3 darbo dienas įvertina prašyme ir pridedamuose dokumentuose nurodytą informaciją.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

10. Jeigu VMVT nustato, kad prašymas kartu su pateiktais dokumentais turi trūkumų, ji raštu šio Tvarkos aprašo 9 punkte nustatytais terminais apie tai informuoja prašymą pateikusių skerdyklos atsakingą asmenį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

11. Jeigu VMVT nustato, kad prašymas kartu su pateiktais dokumentais yra tinkami, ji ne vėliau kaip per 3 darbo dienas prašymą pateikusiaje skerdykloje atlieka patikrinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

12. Jei patikrinus skerdyklą nustatoma, kad ritualinio skerdimo metu nebus užtikrinama gyvūnų gerovė ir apsauga ar bus pažeidžiami higienos reikalavimai, VMVT raštu apie nustatytus trūkumus informuoja skerdyklos atsakingą asmenį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

13. Ritualinio skerdimo leidimas (toliau – leidimas) išduodamas tik tuo atveju, kai VMVT įvertinusi pateiktus dokumentus ir patikrinusi skerdyklą nenustato neatitikties teisės aktų reikalavimams. Leidimas išduodamas arba motyvuotas atsisakymas išduoti leidimą pateikiamas skerdyklos atsakingam asmeniui ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo ir šio Tvarkos aprašo 8 punkte nurodytų dokumentų pateikimo dienos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

14. VMVT apie išduotą leidimą raštu informuoja skerdyklą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

15. VMVT, išdavus šio Tvarkos aprašo 13 punkte nurodytą leidimą, nurodo valstybinę veterinarinę priežiūrą skerdykloje vykdančiam VMVT pareigūnui vykdyti ir ritualinio skerdimo valstybinę veterinarinę priežiūrą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

16. Jei skerdykloje bus keičiamas ritualinio skerdimo technologinis procesas, skerdyklos atsakingas asmuo iš anksto raštu turi suderinti ritualinio skerdimo technologinio proceso pakeitimus su VMVT.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

17. Asmenys, skerdyklose skerdžiantys gyvūnus ir (ar) dalyvaujantys jų skerdimo procese, turi turėti kompetencijos pažymėjimus, išduotus vadovaujantis Kvalifikacijos kėlimo ir kompetencijos pažymėjimų išdavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. B1-1008 „Dėl Kvalifikacijos kėlimo ir kompetencijos pažymėjimų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, arba tuo atveju, kai gyvūnus skerdžia arba dalyvauja jų skerdimo procese kitos ES valstybės narės asmenys – turi turėti kompetencijos pažymėjimus, išduotus vadovaujantis reglamento (EB) Nr. 1099/2009 21 straipsniu.

III SKYRIUS

RITUALINIO SKERDIMO METODAI

18. Galimi šie ritualinio skerdimo metodai (pasirinktinai):

18.1. pagal reglamento (EB) Nr. 1099/2009 I priede nurodytus metodus apsvaigintiems gyvūnams nuleidžiamas kraujas;

18.2. neapsvaigintiems gyvūnams nuleidžiamas kraujas nuosekliai perpjaunant dvi miego arterijas arba kraujagysles, iš kurių miego arterijos atsišakoja, ir tuoj pat jie apsvaiginami reglamento (EB) Nr. 1099/2009 I priede nurodytais svaiginimo metodais, laikantis nustatytų parametrų;

18.3. neapsvaigintiems gyvūnams nuleidžiamas kraujas nuosekliai perpjaunant dvi miego arterijas arba kraujagysles, iš kurių miego arterijos atsišakoja.

19. Gyvūnai prieš svaiginimą arba skerdimą turi būti atskirai suvaržomi, atrajotojai suvaržomi mechaniškai.

20. Jeigu numatoma skersti galvijas pagal šio Tvarkos aprašo 18.2 ar 18.3 papunkčių reikalavimus, turi būti naudojama speciali įranga, kuria, suvaržius galvijo judesius, galvijai būtų apverčiami ne mažesniu kaip 90^0 ar ne didesniu kaip 180^0 kampų. Taip pat šioje įrangoje turi būti pagal galvijo dydį reguliuojamas įtaisas, ribojantis galvijo galvos horizontalųjį ir vertikalųjį judėjimą.

21. Draudžiama taikyti reglamento (EB) Nr. 1099/2009 15 straipsnio 3 dalyje nurodytus suvaržymo metodus.

22. Paskerdus gyvūną už skerdimą atsakingi asmenys ir skerdykloje valstybinę veterinarinę priežiūrą vykdančios VMVT pareigūnas turi patikrinti ir užtikrinti, kad gyvūnai, prieš atpalaiduojant jų suvaržymą, neturėtų jokių sąmonės ir jautrumo požymių, o dorojant ar plikant neturėtų jokių gyvybės požymių, kaip numatyta reglamento (EB) Nr. 1099/2009 5 straipsnyje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

IV SKYRIUS **MĖSOS ATSEKAMUMAS IR APSKAITA**

23. Jei skerdykla ar perdirbimo įmonė taikė šio Tvarkos aprašo 18.2 ar 18.3 papunkčiuose nurodytus ritualinio skerdimo metodus, ji turi užtikrinti iš tokių gyvūnų pagamintos mėsos atsekamumą ir tvarkyti jos apskaitą.

24. Šalutiniai gyvūniniai produktai turi būti tvarkomi pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinantį reglamentą (EB) Nr. 1774/2002 su visais pakeitimais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

25. Skerdykloje ar perdirbimo įmonėje veterinarinė kontrolė vykdoma pagal 2019 m. kovo 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/627, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/625 nustatoma vienoda žmonėms vartoti skirtų gyvūninių produktų

oficialios kontrolės praktinė tvarka ir dėl oficialios kontrolės iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2074/2005 su visais pakeitimais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

26. Jei skerdykla ar perdirbimo įmonė taiko šio Tvarkos aprašo 18.2 ar 18.3 papunkčiuose nurodytus ritualinio skerdimo metodus, iš tokių gyvūnų pagamintos mėsos atsekamumui užtikrinti turi registruoti kiekvieną jos gamybos ir paskirstymo etapą taip, kad būtų galima tinkamai atpažinti tokios mėsos paskirtį ar panaudojimą.

V SKYRIUS MĖSOS ŽENKLINIMAS IR REALIZAVIMAS

27. Po ritualinio skerdimo gauta mėsa turi būti paženklinta pagal 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 su visais pakeitimais, nuostatas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

28. Po ritualinio skerdimo gauta mėsa, tiekiamą ne Lietuvos Respublikos rinkai, gali būti ženklinama pagal specialius religinės bendruomenės ar paskirties šalies teisės aktų reikalavimus, o jų nesant – pagal užsakovo nurodymus.

29. Skerdykla ar perdirbimo įmonė, realizuodama po ritualinio skerdimo gautą mėsą Lietuvos Respublikos rinkoje, gali ją ženklinti papildoma nuoroda apie taikytus ritualinio skerdimo metodus.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [3D-87](#), 2016-02-25, paskelbta TAR 2016-02-25, i. k. 2016-03700

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Tvarkos apraše nurodyti apskaitos dokumentai turi būti saugomi dvejus metus ir pateikiami VMVT pareikalavus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

31. VMVT kontroliuoja Tvarkos aprašo laikymąsi. VMVT, nustačiusi Tvarkos aprašo ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių gyvūnų skerdimą, mėsos ženklimą, atsekamumą, tiekimą rinkai, pažeidimus, sustabdo šio Tvarkos aprašo 13 punkte nurodyto leidimo galiojimą nustatytiems

trūkumams pašalinti. Jeigu per VMVT nustatytą trūkumų šalinimo laiką skerdykla nustatytą trūkumų nepašalina, VMVT panaikina šio leidimo galiojimą. VMVT apie priimtą sprendimą jį sustabdyti ar panaikinti jo galiojimą nedelsiant raštu informuoja skerdyklą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

32. VMVT sprendimai gali būti skundžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

33. Asmenys, pažeidę Tvarkos aprašo nuostatas, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-87](#), 2016-02-25, paskelbta TAR 2016-02-25, i. k. 2016-03700

Dėl žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 3D-1008 „Dėl Ritualinio skerdimo, kontrolės, mėsos apskaitos, ženklavimo ir realizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-58](#), 2024-01-25, paskelbta TAR 2024-01-25, i. k. 2024-01189

Dėl žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 3D-1008 „Dėl Ritualinio skerdimo, kontrolės, mėsos apskaitos, ženklavimo ir realizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo